

Evangelische Lutherse Gemeente Kampen

55e jaargang **CONTACT** herfst 2015

---

*Ik geloof dat het rijk van God daar is
waar liefde woont,
waar vertrouwen wordt bevestigd
en waar dromen werkelijkheid worden.*

Kerkgebouw

Marie Schreurs :

(b.g.g)

Burgwal 85
8261 ES Kampen
Mob : 0627620391
Mob: 0629736565

Koster:

Fam. G. Schreurs
Oosterholtseweg 35
8271 PS IJsselmuiden
038-3320341 mob: 0627620391
gm.schreurs@kpnmail.nl

Predikant:

Drs. K. van Warven
Zilverschoon 33
8265 HD Kampen
038- 3333995/ 0631680140
rinus@rinusvanwarven.nl

Samenstelling van de kerkenraad

Voorzitter, ouderling:

Dhr. C. Roorda
Jacob Catsstraat 441
8265 XW Kampen
038-3326010
clement@anthune.nl

Secretaris, diaken:

Mevr. A. Fossen-Amptmeijer
B.H. Spijkerweg 26-28
7715 PW Punthorst
0529-482013
ae.wfossen@hetnet.nl

Kerkrentmeester,
:ouderling:

Dhr. S. Renkema
Kolk 33
8266 JN Kampen
038-3338175
stefanrenkema@hotmail.com

Ledenadministratie:

mevr. C.C. Broekhuis-Bosman
038-3333255

Kerkrentmeester met
bijzondere opdracht:

mevr. B.M. Swartz-van der Wolde

Diaken met

bijzondere opdracht:

mevr. E.E. Bruil de Wit

Praktische informatie over de diensten

De diensten beginnen om 10.15 uur, tenzij anders aangegeven.

Wanneer het voor u op enigerlei wijze moeilijk is om op eigen gelegenheid naar de kerk te komen, dan kunt u contact opnemen met de diaconie.

tfn: 038 3324045 of 0529 482013

Zij zoeken dan een mogelijkheid om u te halen en te brengen.

COPYDATUM: 1 dec. 2015

Nog een foto van Bourtange, waar de buitendag 2015 van de Noordelijke Lutherse Gemeenten plaats vond, een doorkijkje naar de stellingmolen.

PREEKROOSTER

13 september 2015: drs. S. Freytag,
Organist: Ad de Hoop, KRLid: Clement Roorda
Kinderneven dienst: Marina Rosendaal

13 september 2015: Intrede en bevestigingsdienst in de Levensbron van ds. A.T. van der Velde, als voorganger van de VVH, voorganger deze dienst is ds. Marianne Visch, voorzitter regio Oost van de Vereniging van Vrijzinnige Protestanten. Organist: Henk van Marle. Aanvang van de dienst is 14.30 uur.

20 september 2015: drs. K. van Warven en ds. A.T. v.d. Velde, **Startdienst**
Organist: Henk van Marle, KRLid: Agnes Fossen
Kindernevendienst: Helma Klein

27 september 2015: ds. E. de Fouw en drs. K. van Warven, **H.A.**
Dit is een gezamenlijke dienst met ELG Zwolle in Zwolle.

11 oktober 2015: drs. K. van Warven, **Oogstdienst**, waarin de collecte van de diaconie bestemd is voor de voedselbank.
Organist: Ad de Hoop, KRLid: Stefan Renkema
Kindernevendienst: Babette Kuper

25 oktober 2015: ds. H.G.A.J. Günther-van Dijk, **Hervormingsdag**
Organist: Maarten Oranje KRLid: Clement Roorda
Kindernevendienst: Marleen Haring

8 november 2015: ds. H.G.T. Günther
Organist: Ad de Hoop KRLid: Agnes Fossen
Kindernevendienst: Marina Rosendaal

15 november 2015: drs. K. van Warven, **Eeuwigeheidszondag**
Organist: Ad de Hoop KRLid: Stefan Renkema
Kindernevendienst: Helma Klein

29 november 2015: drs. K. van Warven, **1e Advent**
Organist: Bob Thijs KRLid: Clement Roorda
Kindernevendienst: Babette Kuper

6 december 2015: ds. T.K. van Dam, **2e Advent**
Organist: Maarten Oranje KRLid: Agnes Fossen
Kindernevendienst: Marleen Haring

REDACTIONEEL

Allereerst mijn excuses aan Inge Golhof. In het vorige Contact, waar het over de bezoekgroep gaat, schrijf ik tot twee maal Inge van Gol. Dus, leest u daar a.u.b. ook Inge Golhof.

Verder kan ik u vertellen, dat de bezoekgroep ook begonnen is, met het afleggen van bezoekjes aan die mensen, waarvan zij denkt, dat die een bezoekje op prijs stellen.

Als u iemand weet waar dat ook voor geldt, geeft u het dan a.u.b. door aan Inge Golhof. Zij is de gene die de bezoekgroep coördineert.

In september zijn er drie zondagen achter elkaar diensten, en dan ook nog op één zondag twee, dat ziet u hiernaast dik gedrukt. Onze gemeente heeft de uitnodiging van de VVH Kampen/NOP gekregen voor deze dienst, de in-trede van ds. Anneke van der Velde bij de VVH. Zij gaat ook in de gezamenlijke diensten voor samen met ds. Rinus van Warven. Dat begint al direct met de startdienst. Voor de bijzondere diensten heb ik nu maar dikgedrukt aangegeven, hoe of wat.

Het inhoudelijk verslag van de Melanchtondag voor diakenen vindt u in dit Contact evenals een verhaal van Fannie Hafkamp over de Hezenberg in Hattem. Een landgoed waar een pastoraal centrum is gehuisvest, al sinds 1946. Dus direct na WO II, en van haar ook een column over liefde en angst.

Verder van de diaconie, van de kerkenraad, gedichten en verhalen, om te beginnen het gedicht van Kahlil Gibran, "Aarde".

Van de SLUB, de aankondiging van het nieuwe Lutherse Dagboek, 2015-2016. De bestelformulieren komen in de kerk op het prikbord te hangen.

De redactie wenst u veel leesplezier.

Agnes Fossen.

*Een vriendelijke uitspraak is een korf vol honing,
zoet voor de ziel en gezond voor het lichaam.*

*Uit: Wijze woorden van Salomo; Spreuken 16:24
Uitgave: Boekencentrum*

AARDE

Kahlil Gibran—Uit: De Dromer

HOE PRACHTIG BEN JE, aarde, en hoe verheven!
Hoe volmaakt is je gehoorzaamheid aan het licht en
Hoe nobel is je overgave aan de zon!

Hoe liefelijk ben je, gehuld in schaduw, en hoe
Charmant is je gelaat, gemaskerd met duisternis!

Hoe rustgevend is het lied van de
Morgen en hoe
Wrang zijn de lofzangen van het avondrood!
Hoe volmaakt ben je, aarde, en hoe machtig!

Ik heb gewandeld over je vlakten en
Je stenen bergen
Beklommen; ik ben afgedaald in je valleien;
Ik ben je grotten binnengegaan.
In de vlakten vond ik je droom. Op de berg
Vond ik je trots. In de vallei was ik getuige van je
Rust. In de rotsen zag ik je vastberadenheid, in de
Grotten je geheimzinnigheid.

Je bent zwak en machtig en nederig en hooghartig.
Je bent volgzaam en onbuigzaam,
Helder en mysterieus.
Ik heb over je zeeën gevaren en je rivieren verkend en
Je beekjes gevolgd.
Ik hoorde eeuwigheid spreken in eb en vloed,
En de eeuwen weerkaatsten je liederen tussen de heuvels.
Ik luisterde naar leven dat naar leven riep in jouw valleien
en langs je hellingen.
Je bent de mond en de lippen van de eeuwigheid,
De snaren en de vingers
Van de tijd,
Het mysterie en de oplossing
Van het leven.
Je lente heeft me gewekt en me naar je velden geleid
Waar je geurende adem opstijgt
Als wierook.
Ik heb de vruchten gezien van je zomerarbeid.
In de herfst, in je wijngaarden, zag ik je
Bloed vloeien als wijn.

Je winter droeg me in je bed, waar de sneeuw getuigde van je zuiverheid.
In je lente ben je een geurende olie; in je zomer ben je vrijgevig;
In je herfst ben je een bron van overvloed.

Op een kalme en heldere nacht
Opende ik de ramen en deuren
Van mijn ziel en ging
Naar buiten om je te ontmoeten,
Mijn hart gespannen met lust.
Ik zag je staren naar de sterren die naar jou lachen.
Zo wierp ik mijn boeien weg, want ik
Ontdekte dat de woonplaats van de ziel in jou is.
Haar verlangen groeit in jouw verlangen; haar
Vrede rust in jouw vrede; en haar geluk is in het
Goudstof dat de sterren uitstrooien boven jouw Lichaam.

Op een nacht, toen de lucht grijs werd, en mijn ziel
Vol verdriet was, ging ik naar je toe.
En je verscheen voor me als een reus, gewapend met
Woedende stormen, het verleden bevechtend
Met het heden,
Het oude vervangend door het nieuwe, terwijl je
het sterke het zwakke liet verstrooien.

Zo leerde ik dat de wet van de mensen
Jouw wet is.
Ik leerde dat wie droge takken niet laat breken
In de storm, vermoeid zal sterven.
En wie de revolutie niet gebruikt om de
Droge bladeren te verwijderen, langzaam zal vergaan.
Hoe vrijgevig ben je, aarde, en hoe sterk is jouw
Verlangen naar je kinderen, die verdwaald zijn tussen
Wat ze hebben verworven en dat wat ze niet konden verwerven.
Wij klagen en jij lacht; wij fladderen weg
Maar jij blijft!

Wij lasteren de naam van God en jij zegent.
Wij ontheiligen en jij heiligt.
Wij slapen zonder dromen, maar jij
Droomt in je eeuwige waaktoestand.

Wij doorboren je boezem met zwaarden en speren,
En jij kleedt onze wonden met olie en balsem.
Wij beplanten je velden met schedels en beenderen,
En jij verbouwt cipressen en wilgen

Wij leggen ons afval in je schoot, en jij vult
Onze voorraadschuren met tarweschoven
En onze wijnpers met druiven.

Wij maken van je grondstoffen bommen
En kanonnen, maar jij scheidt uit dezelfde stoffen
Lelies en rozen.

Hoe geduldig ben je, aarde, en hoe barmhartig!
Ben je een atoom van stof, dat opwaait
Door de voeten van God toen Hij reisde van het oosten
Naar het westen van het universum?
Of een vuurvonk uit de oven van de eeuwigheid?
Ben je een zaad dat in de velden is geworpen
Van het firmament om Gods boom te worden
Die uitrekt boven de hemelen met zijn hemelse takken?
Of ben je een druppel bloed in de aderen van de
Reus der reuzen, of een druppel zweet op zijn voorhoofd?

Ben je een vrucht die gerijpt is in de zon?
Groei je aan de boom van absolute
Kennis, waarvan de wortels zich uitstrekken door de eeuwigheid
en waarvan de takken door het oneindige zweven?

Ben je een juweel geplaatst door de God van de tijd in de
Palm van de God van de ruimte?

Wie ben je, aarde, en wat ben je?
Jij bent mij, aarde!

Jij bent mijn blik en mijn onderscheidingsvermogen.
Jij bent mijn kennis en mijn droom.
Jij bent mijn honger en dorst.
Jij bent mijn vreugde en verdriet.
Jij bent mijn onachtzaamheid en mijn waakzaamheid.
Jij bent de schoonheid die in mijn ogen leeft,
Het verlangen in mijn hart,
Het eeuwige leven in mijn ziel.

Jij bent mij, aarde.
Als het niet voor mijn wezen was geweest,
Dan zou jij niet hebben bestaan.

*Aangeleverd door Rinus van Warven,
een deel in de dienst gelezen door Sylvia van der Vooren.*

Deze zomer kwam mijn echtgenoot, fietsend door Friesland, dit bord tegen. De weg loopt dood, maar gelukkig.... niet voor fietsers.

De Goddeloaze Singel, ten oosten van Veenwouden, is een 2,7 km lang grindpad. De naam komt van het goddeloze tolhuis, (18^e eeuw) dat ten noorden van dit pad ligt. De tolgaarders waren ruwe lieden die niet voor een moord terugdeinsden. Een weduwe van een van hen ontving niet alleen tolgeld, maar verkocht de mannelijke voorbijgangers een 'slokje' en ontving hen meer dan hartelijk.... Ze had 12 kinderen.

Het pad maakt met een klein bruggetje, Skyllige pijp (schele pijp, er zit nl een knik in), deel uit van het eeuwenoude Kloosterpad uit 1453. Monniken gebruikten het als handelsroute.

Er gaan diverse (spook)verhalen rond over zowel de singel, als het tolhuis en bruggetje. Zo zou een overleden misdadiger geen rust kunnen vinden en er 's nachts als een zwarte hond ronddwalen. Een bijna overvallen oude man met geld op zak verstopte zich onder een omgekeerde boot onder het *Skilige Pijpke* en ontkwam ternauwernood. Aan het eind van de singel zou vroeger een kleine poel zijn geweest waar, de duivel zelf argeloze zielen in het water gooide, zolang tot ze verdronken. In de nacht tussen beide kerstdagen werd een oude man gezien, achterstevoren op een ezel gezeten, met een lantaarn in de hand, zoekend naar zijn geldkist. Omstreeks 1800 hebben duivelbanners geprobeerd een einde te maken aan deze spokerij. Of het gelukt is?

Inge.

Onderstaand stuk, ontving de redactie van onze organist, Maarten Oranje.

“Je hebt dat gedicht van Kopland, waarin hij beschrijft hoe de jonge Bach het orgel bespeelt: *‘Met / een onnavolgbare Leichtigheit // lichthandigheid, zou je kunnen noemen, maar dan zo / licht dat het was alsof het geen handen waren / die speelden’*. In de laatste regel zweeft dan een koraal door de ruimte: *‘Als een onzichtbare gewichtloze vogel / Leichtigheit’*.”

Dat kan ook de ervaring met de predikant zijn, schreef ik (Johan Goud) ooit. Niets kan het wonder van de ‘Leichtigheit’ garanderen. Maar soms valt het een organist of een voorganger toe: lichte handen, lichte woorden, zwevend alsof ze handen en woorden van God zijn.

Het verrassende ervan is de ontdekking dat niet zozeer jij aan het zoeken en vinden bent. Het is eerder omgekeerd.
Wat je ontdekt, is, dat je gevonden wordt door wat je zoekt.”

Johan Goud: **Onbevangen, de wijsheid van de liefde**. Meinema 2015..

Gebed

*God, onze sterkte en ons behoud
Het is ongelooflijk wat wij horen:
Doden die leven, onvruchtbaren die de toekomst hebben
Afgeschrevenen, die zeggen dat jouw kracht hen deed opstaan.
Laat in 's hemelsnaam zichtbaar worden
Dat inzet voor vrede en menswaardig leven
Nooit teniet gedaan kan worden
En laat ons steeds opnieuw daarvan vertellen.*

*Henk Jongerius
Voor mensen op de weg.*

Liefde en angst.

Toen ik als jonge vrouw in de lutherse kerk in Kampen terecht kwam, was mw. Riny de Ruijter daar voorgangster. Een inspirerende vrouw, een wijze vrouw. Tijdens één van mijn gesprekken met haar waarin ik mijn zorgen uitte over alle agressie en boosheid in de wereld, gaf zij als antwoord; "Fannie, er bestaan maar twee echte emoties, liefde en angst". En ik, in de eigenwijsheid van de jeugd dacht, ja natuurlijk, lekker makkelijk. Toch bleef deze opmerking mij bij en bleef ik erover denken, liefde en angst? Dus alles wat niet gedaan wordt uit liefde, wordt gedaan uit angst?

Het veranderde mijn levensvisie, alle kwaad kwam in een ander daglicht te staan en hoewel ik nog steeds niet weet of deze stelling 100% waar is, geeft het mij wel ruimte. Het verandert mijn kijk op mensen. De boze buurman is niet langer bedreigend maar ik realiseer mij dat hij misschien wel bang is dat zijn grenzen overschreden worden. De huurbaas die mij zoveel kwaad berokkende was waarschijnlijk bang dat hij door mij belazerd werd en begreep niet wie ik ben en dat maakte hem bang. Mensen slaan om zich heen uit angst overheerst te worden, angst om te verliezen, angst om niet gezien of gehoord te worden.

Als wat Riny toen zei, waar is en wij met zulke ogen naar onze medemens kijken, geeft dat ruimte om te begrijpen, met liefde en mededogen te antwoorden en niet in dezelfde valkuil van de angst te stappen. Waar of niet? Het geeft wel ruimte tot vergeving!

Fannie Hafkamp

Vluchtheuvel aan de IJssel.

De Hezenberg.

De geschiedenis van de Hezenberg begint in Möttlingen, een dorpje in de buurt van Stuttgart. Halverwege de 19e eeuw was daar als predikant aangesteld ds. J.C. Blumhardt, die bekend is geworden om zijn totale inzet voor het pastoraat. Meer dan 50 jaar later werd in hetzelfde Möttlingen de 'Rettungsarche' (Reddingsark) opgericht door een leken-pastor: vader Stanger. Voor veel mensen die aan het leven kapot dreigden te gaan, was die Rettungsarche zowel een laatste strohalm als ook een nieuw begin van leven.

In de jaren tussen de beide wereldoorlogen kwam een aantal Nederlanders met regelmaat naar Möttlingen om daar inspiratie op te doen. Eén van hen was ds. Wim Plug. Hij nam het model van 'Möttlingen' over en introduceerde het in zijn pastorie in Bredevoort (Gelderland). De toeloop was zo groot, dat Plug en zijn vrouw, samen met een aantal geestverwanten, na de oorlog besloten een plek te zoeken waar het pastorale werk op grotere schaal kon worden voortgezet.

Die plek werd gevonden in Hattem, op de Hezenberg. In 1851 (ten tijde van ds. Blumhardt!) was daar een prachtig landgoed gesticht door de lokale invloedrijke familie Daendels. Op een natuurlijke zandrug op het noordpuntje van de Veluwe was een royaal landhuis neergezet met de nodige bijgebouwen: een koetshuis, een paardenstal en een personeelswoning.

Nazaten trouwden met buitenlanders waardoor de Hezenberg vóór WO II in bezit kwam van een Duitse familie. De Nederlandse staat verklaarde na de oorlog alle Duits bezit verbeurd, zodat het landgoed na 1945 onbewoond was. Voor een redelijk bedrag kon de pastorale stichting die door Plug en de zijnen was opgericht het landgoed kopen. En zo is de Hezenberg al vanaf 1946 een plaats waar mensen die in hun leven zijn vastgelopen onderdak en begeleiding krijgen aangeboden. *(bovenstaande tekst is overgenomen van de website van de Hezenberg)*

Het is een inspirerende plek, een prachtig landgoed met een schitterende tuin waar vele vogels huizen en met hun gekwetter en gezang de dagen vullen met muziek, waar prachtige oude bomen het geheel omzomen en de gebouwen verstillend in het landschap liggen; het oude landhuis, het koetshuis dat verbouwd is tot een mooie verblijfsaccommodatie en de kapel met haar bijzondere éénklaviers orgel.

Maar wat dit centrum echt heel bijzonder maakt, is de gedreven groep medewerkers en vrijwilligers die elke dag weer klaar staan om mensen te ontvangen en met liefde en geloof een poosje met hen op te lopen. Mensen die vastgelopen zijn en een therapeutisch traject doorlopen maar ook mensen die komen voor een periode van rust en inkeer en daar als retraite gast zijn, soms enkele dagen en soms wat langer. In een prettige kamer met alle faci-

teiten en de beschikking over een gezellige huiskamer, is een verblijf op de Hezenberg een ware verademing. 's Morgens vroeg luidt de klok van de kapel om op te roepen tot een gezamenlijk begin van de dag. Het morgengebed, een moment van verstillen en samen, een moment van bewust de dag instappen. 's Avonds wordt op dezelfde manier de dag beëindigd met het avondgebed, woorden worden gelezen, liederen gezongen en gebeden worden uitgesproken. In stilte weer naar buiten om omarmt te worden door de rust van het landgoed. Overdag alle gelegenheid voor wandelingen op het landgoed en in de omgeving. Een prachtig stuk Gelderland tussen de IJssel en de bossen en het historische stadje Hattem op de achtergrond. Een plek waar altijd een gastvrouw of pastor aanwezig is voor een gesprek. En ik....ik mag deelgenoot zijn van dit centrum, mijn capaciteiten als gastvrouw inzetten en me geborgen voelen in de warmte van deze bijzondere plek.

Wilt u ook een keer kennismaken met de Hezenberg? Even tot rust komen in een inspirerende omgeving?

Weet u welkom!

De Hezenberg, Hezenberg 6, 8051 CB Hattem

T: 038 4445251, www.dehezenberg.nl

Fannie Hafkamp

*De kapel
van de Hezenberg*

*en
te*

*het orgel
Hattem*

SLUB

**Stichting Lutherse
Uitgeverij en Boekhandel**

Lutherse Burgwal 7
2512 CB Den Haag
Tel: 070 3648094
Email: slubdenhaag@hetnet.nl
KvK Amsterdam 41201844
IBAN: NL 78 INGB 0000 7682 14

Evangelisch-Luthers Dagboek 2015–2016

Binnenkort verschijnt het Evangelisch-Luthers Dagboek 2015-2016. Dit boek kan voor u een dagelijkse begeleider worden voor het komende kerkelijk jaar. Elke dag wordt een bijbellesing aangereikt met een bijbehorende uitleg, gedicht, lied of gebed. U heeft met dit boek een waardevolle verzameling van teksten in handen.

Traditiegetrouw vindt u in deze uitgave de liturgische gegevens van de zonden feestdagen met de bijbellesingen van het Luthers rooster en het gemeenschappelijke rooster, het zondagslied en de liturgische kleuren van de zondagen.

Een boek dat zeer de moeite waard is! De prijs van het dagboek is vastgesteld op **€ 14,00** (exclusief verzendkosten).

De verspreiding is in handen van de Stichting Lutherse Uitgeverij en Boekhandel (SLUB). Bestellen is mogelijk via de intekenlijst, die de secretaris van uw gemeente inmiddels ontvangen heeft.

U kunt ook rechtstreeks bestellen via het emailadres slubdenhaag@hetnet.nl of per post/ telefonisch bij de SLUB, Lutherse Burgwal 7, 2512 CB 's-Gravenhage, tel. 070-3648094

Met vriendelijke groet,
namens de Stichting Lutherse Uitgeverij en Boekhandel,

Huib Jongeneel

Van Dr. A. Werner:

Ik geloof in God.... maar meestal weet ik niet wat ik me bij het woordje God moet voorstellen. Ik geloof in mezelf.

Ik geloof, dat ik als mens een taak heb, dat ik als mens geroepen ben om te leven, ondanks alles; dat er een kracht is die je boven jezelf uit heft, die je leven vernieuwt en die je aanzet tot denken en doen.

Dat noem ik dan God en zo geloof ik in God, die een stuk is van mezelf en de wereld.

Tekst op de uitnodiging voor de intrededienst van ds. A.T. van der Velde.

Ter gelegenheid van de intrede van onze voorganger

Anneke van der Velde

nodigt het bestuur van de Vereniging van Vrijzinnige Hervormden te Kampen/Noordoostpolder u uit voor de viering op zondagmiddag 13 september 2015 om 14.30 uur in gebouw "Levensbron", Vloeddijk 62 te Kampen.

De dienst zal worden ingeleid door ds. Marianne Visch, voorzitter van de regio Oost van de Vereniging van Vrijzinnige Protestanten.

Na afloop is er gelegenheid kennis te maken met Anneke van der Velde onder het genot van een hapje en een drankje.

Het bestuur van de VVH Kampen/NOP.

Inhoudelijk verslag van de 21ste ontmoetingsdag van de stichting Melanchton

Thema: Uw zorg is onze zorg.

Vanwege de grote veranderingen in de organisatie van de "zorg" die we nu in ons land meemaken, dachten we met zijn allen erover na hoe wij als individuen en als kerken een rol kunnen spelen in de nieuwe aanpak van de zorg. Inleidingen werden gehouden door ds. Robert de Vos, mevr. mr. Martine H.H. Baaij-Timmerman (oud lid Tweede Kamer) en mevr. Willy Meijnhardt (projectcoördinator PKN, Kerk in Actie afd Diaconaat).

Door de eeuwen heen was de zorg voor de medemens een belangrijke taak van de kerk. In de loop van de vorige eeuw is die taak grotendeels overgenomen door de overheid. Nu de landelijke overheid veel zorgtaken overhevelt naar de gemeentelijke overheden en er bezuinigd moet worden, wordt er een beroep gedaan op vrijwilligers om meer naar elkaar om te zien en voor elkaar te zorgen waar nodig. Voor de kerk is het de vraag in hoeverre zij nu op dit terrein nog iets kan doen. De kerk is haar centrale plaats in de samenleving kwijtgeraakt en is zelf bezig te overleven. Ze beschikt over zoveel minder menskracht en financiële middelen als weleer, dat haar rol in de zorg een heel andere zal moeten zijn als vroeger. De kerken zullen wel alert moeten blijven op gaten die er nu in het zorg-systeem vallen, maar niet blindelings in die gaten springen en ze op eigen houtje opvullen. Dat kunnen we als kerken niet aan en we zijn niet meer in de positie om dat te doen.. Maar we kunnen wel samenwerken met niet kerkelijke organisaties die hetzelfde willen als wij, ons bewust van onze beperkingen en van onze mogelijkheden, kennis en ervaring. Samen met anderen kunnen we zorgen delen en "er zijn" waar we kunnen.

Het is buiten kijf dat er door leden van kerken op persoonlijke titel en als vergetwoordigers van diaconieën al heel veel wordt gedaan.

Uitgangspunt voor samenwerking is volgens mevr. Baaij-Timmerman een zorg die kwaliteit heeft, van dichtbij gegeven wordt met beperkte kosten. Om deze te leveren wordt er in de participatiesamenleving een beroep gedaan op "het als mensen voor elkaar willen zorgen". Het is goed dat we ons terdege realiseren wat dat inhoudt.

"Zorgen voor elkaar" –bijvoorbeeld als burens– scheidt een onderlinge band en kan heel goed zijn voor betrokkenen, maar heeft wel zijn beperkingen. Wie de verantwoordelijkheid op zich nemen om voor een ander te zorgen als mantelzorger, hebben daarnaast hun eigen werk en leven. Die mogen er niet onder lijden.

En er zijn grenzen aan wat je als vrijwilliger kunt doen. De lijfelijke zorg zoals wassen, aankleden en medicijnen geven, blijft het werk van professionals.

Er is dus een tweedeling in het verlenen van zorg tussen de vrijwilliger en de beroepskracht. Die tweedeling moet goed in acht genomen worden.

Als iemand mantelzorger wordt, is het fijn als hij of zij het een tijd kan volhouden. Er moet vanaf het begin rekening mee worden gehouden dat zorg langere tijd nodig kan zijn. De kans is groot dat de omstandigheden of gezondheid van de zorgvrager slechter worden waardoor meer zorg gevraagd wordt. Ook kan eenzaamheid een probleem worden. Een risico voor een mantelzorger kan dan zijn, dat die zo plichtsgetrouw is dat hij of zij niet op tijd nee durft te zeggen en overbelast raakt en zelfs moet stoppen met zorgen. Dat is jammer. Dus als iemand mantelzorg wil gaan doen, moet hij of zij nuchter en realistisch voor ogen houden wat hij of zij aankan en waar zijn of haar grenzen liggen.

Daar komt bij dat mantelzorgers formeel geen rechten hebben. Om te zorgen dat mantelzorgers hun werk kunnen volhouden vindt mevrouw Baaij het nodig dat er deskundigen komen die begeleiding of adviezen geven of die er voor zorgen dat zo nodig specialistische hulp wordt ingeschakeld, bijv. een schuld-hulpmaatje.

Belangrijk is dat er ook aandacht is voor de zorg die de mantelzorger zelf nodig heeft.

Een belangrijk aspect in de zorgverlening door mantelzorgers en professionals beiden is de veiligheid in huis. Er zijn beschermende maatregelen nodig om brand, inbraak- en misbruik te voorkomen. Het kan helpen om mensen die zorg krijgen, te stimuleren zelf zo actief mogelijk te blijven. Dat geldt zeker voor het zelf onderhouden van hun netwerk. Veel mensen nemen deel aan een telefoonkring (een groep mensen die elkaar iedere dag even bellen om te vragen of alles goed is en eventueel een praatje te maken). Het zou met het oog op de veiligheid ook beter zijn dat mensen niet iedere keer een andere zuster of hulp krijgen, maar altijd dezelfde. Dan hoeven ze de deur niet voor een vreemde open te doen.

Mevrouw Willy Meijnhardt focust op de zorgzame kerk, wat zij allemaal al doet en wat ze kan inbrengen in de samenwerking met niet-kerkelijk organisaties. Ze noemt het bestrijden van armoede in Nederland, de inzet voor duurzaamheid, hulp aan vluchtelingen (bed, bad en brood) en de zorg in Nederland. Zie www.kerkinactie.nl/zorgzamekerk. Dit werk berust op inspiratie door het evangelie en omvat "dienen, delen, doen". Onder invloed van de crisis en de reorganisatie in de zorg zijn kerken op zoek naar wat ze nog meer kunnen doen.

Voorop staat dat er geen sprake van kan zijn dat de kerk springt in het gat dat de overheid laat vallen! Er blijven beroepskrachten in de zorg nodig. Die krijgen nu ondersteuning van familie en vrijwilligers. Bij deze laatste groep sluit de kerk zich aan en op dat niveau wil de kerk samenwerken met niet-kerkelijke organisaties die net als zij de zorg voor de medemens als doel hebben.

Voor de samenwerking met deze organisaties hebben kerken hun eigen inbreng. Ze kunnen fungeren als schakel. Dat wil zeggen: ze kunnen de gebou-

wen en ruimten waarover ze beschikken aanbieden voor bijeenkomsten of het verlenen van hulp. Verder kunnen kerken zichzelf aanbieden als knooppunten voor bezinning en gesprekken over zingeving en levensvragen. Misschien kan zelfs de invulling van het pastoraat hereikt worden.

In de samenwerking met anderen kunnen kerken zorgmaatjes zijn, maar ze moeten zich niet voor andermans karretje laten spannen. Vrijwilligers hoeven niet de zorgtaak van de overheid over te nemen. Om goed te kunnen functioneren, moeten de kerken kritisch zijn en zelf bepalen wat ze (kunnen) doen. Dit in het verlengde van wat ze al doen. Zo kunnen ze laten zien wat ze "kunnen en in huis hebben".

Fia Tempelaar.

Thuis voor elkaar

Wij kunnen voor elkaar een thuis zijn

Als we luisteren naar elkaar

Als we er mogen zijn zoals we zijn.

Als verdriet en spanning erkend worden.

Als kwetsbaarheid ruimte krijgt.

*Een gebaar, een woord van begrip
kan een thuis scheppen.*

Thuis is meer dan een woning.

Thuis is meer dan een tehuis.

Thuis is meer dan een onderkomen.

Thuis is mensen die elkaar verstaan.

Thuis is mensen die elkaar steunen.

*Soms is thuis ook dat heimwee,
dat diepe verlangen eens thuis te zullen
komen waar geen pijn en geen verdriet,
geen eenzaamheid en vervreemding meer zal zijn.*

Uit: "Om levensmoed", Marinus van den Berg.

Van de kerkenraad

Nog even terugkijken op de gemeenteavond: aanwezigen gaven toen aan dat zij ook graag op een andere manier geïnformeerd willen worden. Daar werken we als kerkenraad graag aan mee, dus gaan we e-mailadressen en 06 nummers verzamelen om bijvoorbeeld 'Contact' of de nieuwsbrief te verspreiden en we willen ook wat met 'WhatsApp' gaan doen. Dit natuurlijk naast de huidige papieren informatie, want niet iedereen heeft immers zin in al dat digitale gedoe. Hiervoor zal de komende diensten een inventarisatielijst op de koffietafel liggen waar mensen die dat willen emailadres en 06 kunnen invullen.

Wie oh wie????

We zijn bezig om met de VVH het activiteitenprogramma in te vullen. Voor de verschillende activiteiten zoeken we nog mensen, die dat willen ondersteunen. Dat kan ook heel praktisch zijn als de deur open doen, zorgen voor de koffie. Belangstelling? Geef het Rinus door.

Marleen Haring loopt de komen tijd mee met de kerkenraad om te kijken of zij op deze manier zich voor onze kerk kan inzetten. We zijn daar blij mee. Ze wil dan wel stoppen met de kindernevendienst. Daarvoor zoeken we dus nog wel iemand die zich daarvoor wil inzetten. Nog liever twee iemanden.

Belangrijke data!!!!

Nog even een paar belangrijke data:

1. 13 september: intrede Anneke van der Velde, de nieuwe voorganger van de VVH, 's middags, 14.30 uur.
2. 20 september, startdienst, in onze kerk, samen met de VVH
3. Op 27 september 2015: gezamenlijke viering met avondmaal in Zwolle (2 oktober 2016 gemeenschappelijke viering in Kampen)

We zorgen dat er 27 september genoeg auto's rijden, dus iedereen die wil kan naar de dienst. Geef wel even bij een van ons aan dat je dan naar Zwolle wil en graag met iemand wil meerijden.

Heb je vragen of wil je wat doen, neem dan contact op met een van de kerkenraadsleden.

Namens de kerkenraad, Clement Roorda

Vragen of tips, schiet ons aan in de kerk, of bel of mail een van ons.

P.s.: je kunt ons nog steeds volgen op Twitter (Luther-in-Kampen) en liken op facebook (Luther in Kampen)

Diaconie

Inkomsten en uitgaven van de diaconie over juni, juli en half augustus.

Inkomsten kas, collecten	€ 89,58	
Uitgaven kas, diversen		€ 14,60
Inkomsten bank, giften	€ 172,64	
Uitgaven bank, bankkosten		€ 23,94
Garuda House Bali		€ 60,00
Kinderen in de Knel		€ 30,00

Betteke, penningmeester diaconie

Zoals alle afgelopen jaren was onze kerk op de Kamper Ui(t)dagen weer opengesteld voor belangstellenden. Ook op Orgelpad dag was dat weer het geval. Leuk om te doen.

Jelle de Vries zat er al uitgebreid als ik binnenkwam. Hij had de koffie dan al gezet.

De belangstelling was redelijk, dat zou echter beter zijn als onze kerk op bijvoorbeeld de wandelroutes en plattegronden zou staan, dat is meestal niet het geval, zeer jammer, maar ook ergerlijk is dat! Niet dat dit nieuw is, o nee, dat is elk jaar het geval, standaard dus.

Ik ben maar weer eens naar de VVV gestapt, maar er is nu helemaal geen VVV meer, ook niet bij Bos Boeken (nu Readshop).

Uiteindelijk kwam ik bij de Stadswinkel terecht, die ook niet veel duidelijkheid gaf!

Zo gaat het ook met Orgelpaddag, die werd voorheen door Stek georganiseerd. (Stichting Evenementen Kampen). Helaas is Stek sinds enige jaren opgeheven, dus kiezen Maarten Oranje en ik zelf een dag daarvoor, in de hoop dat er belangstellenden komen opdagen.

Stek maakte deze dag landelijk bekend, mensen kwamen uit Leeuwarden, Rotterdam en zo meer, om op ons orgel te mogen spelen.

Ach, Kampenaren komen wel, zij wel.

Nu nog iets leuks, niet alles is kommer en kwel!

Sommigen menen dat je pas orgel kunt spelen en dat het mooi klinkt als het maar hard is, nee, niet zomaar hard, erg hard! Nu ook weer, er waren een stel jongens die zeer hard spelen niet konden laten, ook al was hen verschillende malen verzocht, en op het laatst gemaand, wat gas terug te nemen.

Daar trokken zij zich niets van aan, tot.....het geluid wegviel, ha....., Maarten schakelde de stroom uit.

O, wat waren die knapen beledigd en wat hadden wij een lol!

Jelle, bedankt maar weer voor je trouwe aanwezigheid en inzet al die dagen,
Maarten, voor je betrokkenheid en het mogelijk maken van Orgelpaddag in
ons gebouw!
Klasse, Heren!

Betteke

Lied 185: Gezegend Hij die boven wolken troont.

*Gezegend Hij die boven wolken troont
en die ons zeer nabij is,
en bij verslagen mensen woont.*

refrein:

*Hij is uw thuis en uw toekomst,
want eeuwige armen zijn onder U!
Niemand valt buiten de holte van zijn hand.*

*Gelukkig wie in Hem vertrouwen houdt,
zich op zijn weg laat leiden
die uitloopt op de stad van goud.*

refrein

*Gezegend wij die leven bij zijn licht
en ons gedragen weten
dankzij dit hemels vergezicht.*

Refrein

Uit "Jij, mijn adem" van Sytze de Vries.

Najaarsexcursie naar de levenstuinen in Teuge, zaterdag 26 september a.s. met de NLVB

Op zaterdag 26 september a.s. willen we een dagexcursie naar de levenstuinen van het Groot Hontschoten in Teuge organiseren. Jaren geleden hebben we al eens tijdens de Vrouwencontactdagen in de herfst met de groep deelnemende vrouwen deze prachtige en bijzondere tuinen bezocht.

De tuinen symboliseren de levensweg van de mens. Door een poort kom je in de tuin van de bevruchting, met een waterbassin en allerlei zaaddragende gewassen. Dan voert een smal en donker pad dat het geboortekanaal symboliseert je naar het licht, de geboorte, waar de levensbron verder stroomt. Neem de tijd om uit te rusten in een sfeervol tuinhuisje, waar verse bloemen staan, lichtjes branden en zachte muziek klinkt. Verwonder je over het uitzicht dat je hebt door de openstaande deuren, over het wijde landschap. En laat het kabbelende stroompje je verder leiden, waarbij je de keuze hebt tussen meerdere paden. Kies je voor de veiligste, maar ook de meest saaie weg langs de grens van de tuin? Of lokt de spannende jungle, een klein stukje tropisch regenwoud met glibberpaadjes en smalle bruggetjes over het water? Of doe je het een en het ander, dat kan natuurlijk ook.... Onderweg zijn er overal rustplekken, zoals de mineralentuin en het naar Engels voorbeeld gebouwde kerkje hoog op een heuvel in de rotstuin. Langs een stenen trappetje bereik je dit stiltecentrum, waarin allerlei symbolen van de wereldreligies zijn samengebracht: Jezus naast Boeddha, een brandende kaars naast zoet geurende wierook.

Door de kleurentuinen – rood, geel, oranje – bereik je de witte tuin, het hart van de tuin. Na de felle kleurenexplosie van rood, geel en oranje, kom je hier weer tot rust op een bankje waar je als je geluk hebt groene kikkers op de waterleliebladen in de vijver in het midden van de tuin kunt zien zonnebaden. En komt er tussen de witte bloemen opeens een witte pauw tevoorschijn...

Maar de weg gaat verder, door de rozenlaan, de blauwe tuin, om tenslotte in de tuin van de dood aan te komen, waar de schildering in het zuilenpaviljoen je wil laten zien dat de dood dan wel het einde van het aardse leven is, het sterven van het lichaam, maar ook de geboorte van de ziel, zoals Stolp het uitdrukt. Daar mag je zelf over verder filosoferen....

En voor degenen die zichzelf niet willen verliezen in allerlei zwevend gefilosofeer: de tuinen zijn ook gewoon als tuin meer dan de moeite waard, ook door alle kunstwerken die zowel binnen als buiten te zien zijn.

Omdat de tuinen met het openbaar vervoer niet zo makkelijk te bereiken zijn, willen we als bestuur aansluitend vervoer met auto's regelen vanaf de dichtstbijzijnde stations (Deventer, Zutphen, Apeldoorn). Daarom willen we graag uiterlijk 15 september opgave hebben van wie aan deze excursie wil

deelnemen. In de tuinen is meer dan genoeg gelegenheid om iets te gebruiken in het theehuis bij aankomst in de tuin of in het theepaviljoen bij het subtropisch strand. En natuurlijk zijn er overal bankjes. Na opgave krijg je van ons uitvoerige informatie over kosten en vervoer.

Coby Aartsen (c.aartsenkraaypoel@telfort.nl of 0575-515396)
secretaris van de NLVB.

Twee kunstwerken uit de tuinen van Groot Hontschoten in Teuge.

In de veelheid van geluiden

Uit Tussentijds; lied 5, coupletten 1, 2 en 4, Sytze de Vries

*In de veelheid van geluiden,
in het stormen van de tijd,
zoeken wij het zachte suizen
van het woord dat ons verblijdt.*

*En van overal gekomen,
drinkend uit de ene bron,
bidden wij om nieuwe dromen,
richten wij ons naar de zon.*

*Laat uw dauw van vrede dalen
in de voren van de tijd.
Vat ons samen in de stralen
van uw goedertierenheid.*

Belangrijke adressen:

Organisten	Dhr. A. de Hoop 038 3327629 adehoop11@hetnet.nl Dhr. M. Oranje 038 3317668 maarten.oranje@home.nl Dhr. B. Thijs 038 3375084 g.thijs@live.nl
Bankrekening kerk Girorekening kerk t.n.v.	NL33ABNA0596938160 NL58INGB0000884586 Evang. Lutherse Gem. Kolk 33 8266 JN Kampen
Girorekening diaconie	NL61INGB0007828762 Jacob Catsstraat 399 8265 XV Kampen
Diaconale commissie	Mevr. E.E. Bruil de Wit 038 3324045 cygne1@tiscali.nl
Collectant	Mw. L. Winkler
Kindernevendienst	Mw. B. Kuper 038 3338175 babettekuper@hotmail.com Mw. H. Klein Mw. M. Haring-Töpfer Mw. M. Rosendaal
Redactie Contact	Agnes Fossen-Amptmeijer Adres-zie kerkenraad.
Website E-mail webmaster	www.lutherinkampen.nl cgmjutton@live.nl